

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

SEKRETARZ STANU
Stanisław Szwed

DPS-V.070.165.2023.DS
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Andrzej Płonka
Przewodniczący
XXIX Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Szanowny Panie Przewodniczący,

odpowiadając na stanowisko XXIX Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich w sprawie finansowania domów pomocy społecznej z dnia 31 maja 2023 r., przekazuję poniższe wyjaśnienia.

Na wstępie należy podkreślić, że domy pomocy społecznej prowadzone są w ramach zadań własnych przez gminy lub powiaty, przy czym domy gminne finansowane są ze środków własnych gmin (w tym z odpłatności mieszkańców i ich rodzin), zaś domy powiatowe ze środków własnych powiatu (w tym odpłatności mieszkańców, ich rodzin oraz gmin) i dofinansowywane z budżetu państwa. Domy regionalne mogą być finansowane jako zadanie własne lub dofinansowywane z budżetu państwa.

Od 1 stycznia 2004 roku zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2022 poz. 2267), powiat otrzymuje dotację z budżetu państwa na mieszkańców domów pomocy społecznej prowadzonych w ramach zadania własnego lub prowadzonych na jego zlecenie, umieszczonych na podstawie skierowania wydanego przed dniem 1 stycznia 2004 roku (tzw. „stare zasady”).

Odnosząc się do poruszonej w stanowisku Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich kwestii zmiany mechanizmu wyliczania wysokości dotacji z budżetu państwa z przeznaczeniem na bieżącą działalność domów pomocy społecznej, w oparciu o art. 87 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, na należy podkreślić i wyjaśnić, że środki na powyższe dotacje planowane są w ustawie budżetowej w części 85 Budżety wojewodów, w dziale 852 – Pomoc społeczna. Oznacza to, że jedynie wojewodowie, jako dysponenci części 85, w oparciu o przyznany przez Ministra Finansów na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej limit wydatków na zadania z pomocy społecznej, planują wydatki na dofinansowanie bieżącej działalności domów pomocy społecznej. W związku z powyższym tylko wojewodowie, jako dysponenci części budżetowych, mogą dokonywać zmian w planie wydatków przyjętym w ustawie budżetowej, w tym zmniejszać lub zwiększać plan

wydatków w rozdziale 85202. Zwiększenie planu wydatków może wynikać z przesunięcia nadwyżki środków z innych rozdziałów działu 852.

Ponadto, kluczowym pozostaje fakt, że dotacja dla domów pomocy społecznej, o której mowa w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, zaplanowana została jako dotacja wygasająca - z roku na rok spada bowiem liczba mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej na tzw. starych zasadach (w 2022 r. liczba mieszkańców przebywających w ponadgminnych domach pomocy społecznej na tzw. starych zasadach stanowiła 25% liczby mieszkańców ogółem tych domów). Należy więc zauważyć, iż pomimo, że sukcesywnego spadku liczby mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej na tzw. starych, wydatki planowane w ustawie budżetowej

na dofinansowanie bieżącej działalności domów pomocy społecznej pozostają na podobnym poziomie. Zgodnie z ustawą budżetową na rok 2023, plan wydatków ogółem w budżetach wojewodów z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności domów pomocy społecznej wynosi 838 222 tys. zł i stanowi 99,9% planu z ustawy budżetowej na rok 2022 (839 028 tys. zł), co jest jedynie wynikiem zaplanowania niższych dotacji rok do roku na poziomie Wojewody Śląskiego i Świętokrzyskiego.

Jednocześnie, analizując plan wydatków przyjęty w ustawach budżetowych w latach 2015-2023 należy zauważyć, że wydatki zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2023 (838 222 tys. zł) stanowią 103% planu z ustawy budżetowej na rok 2015 (813 515 tys. zł).

Ponadto należy wspomnieć, że Minister Rodziny i Polityki Społecznej podejmuje w trakcie roku działania mające na celu uzupełnienie niedoborów w budżetach wojewodów na realizację przedmiotowego zadania. W roku 2022 Minister Rodziny i Polityki Społecznej uruchomił 28 000 tys. zł z rezerwy celowej zaplanowanej na „zadania z pomocy społecznej”, z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności domów pomocy społecznej, w oparciu o art. 87 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, co ostatecznie w drodze decyzji Ministra Finansów spowodowało wzrost planu wydatków w budżetach wojewodów w roku 2022.

Niezależnie od powyższego przejmie informuję, że w dniu 7 czerwca 2023 r. zostało zawarte Porozumienie pomiędzy stroną rządową, reprezentowaną przez Mateusza Morawieckiego, Prezesa Rady Ministrów i stroną związkową NSZZ „Solidarność”, reprezentowaną przez Piotra Dudę, Przewodniczącą NSZZ „Solidarność”, które zakłada m.in. dofinansowanie wypłaty dodatków do wynagrodzenia dla pracowników domów pomocy społecznej.

Wysokość przeznaczonych na powyższe zadanie środków ustalono na poziomie 300 mln zł. Kwota ta pozwala na wypłacenie dodatków/nagród dla osób zatrudnionych w Domach Pomocy Społecznej w kwocie 600 zł miesięcznie na pracownika wraz z pochodnymi. Dofinansowanie zaplanowano od kwietnia do grudnia 2023 r.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia należy również wspomnieć, że obecnie zakładanym kierunkiem zmian w systemie usług społecznych jest koncepcja deinstytucjonalizacji, mająca na celu przechodzenie od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. przyjęto dokument pod nazwą Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą

do 2035 r.). Powyższy dokument stanowi wytyczne do działań z zakresu rozwoju usług społecznych zgodnych z ideą deinstytucjonalizacji zakładając m.in. priorytet usług społecznych realizowanych w środowisku zamieszkania nad usługami stacjonarnymi, rozwój lokalnych i zindywidualizowanych usług.

Przyjęcie Strategii będzie w dalszej kolejności wymagało podjęcia szeregu reform systemowych państwa (w tym wprowadzania rozwiązań legislacyjnych), których realizacja będzie rozłożona w czasie. Proces wprowadzania zmian legislacyjnych mających na celu wdrażanie kierunków określonych w Strategii już się rozpoczął. Obecnie procedowany jest projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (w dniu 14 lipca br. projekt ustawy został przyjęty przez Senat RP - druk senacki nr 1012), który przewiduje m.in.: wprowadzenie regulacji umożliwiających świadczenie usług wsparcia krótkoterminowego przez domy pomocy społecznej (w formie pobytu całodobowego jak i formie dziennego pobytu).

Z wyrazami szacunku

Stanisław Szwed

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów